

SAMORZĄD ZAWODOWY MEDIATORÓW: MIĘDZY SPOŁECZNĄ POTRZEBĄ A PRAWNĄ MOŻLIWOŚCIĄ ISTNIENIA

Pilipiec Sławomir,

Dr., Adiunkt,

Katedra Teorii i Filozofii Prawa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID ID: 0000-0002-8716-3536

Піліпець Славомір. Професійне самоврядування медіаторів: між соціальною потребою та юридичною можливістю існування

Питання функціонування та професіоналізації професії медіатора натеper є однією з найважливіших правових та соціальних проблем. Однією із правових проблем є створення Національного реєстру медіаторів. Нині триває робота над проектом Мініюсту «Сприяння альтернативним методам вирішення спорів шляхом підвищення компетенції медіаторів, створення Національного реєстру медіаторів (KPM) та інформаційної діяльності». У Польщі національний реєстр медіаторів має бути створений не пізніше середини 2023 року. Але що цікаво, у публічному просторі не обговорюється можливість створення професійного самоврядування медіаторів. Таке самоврядування могло б мати форму, наприклад, юридичного самоврядування (юрисконсульти, адвокати). З іншого боку, професійне самоврядування медіаторів було б незалежним від політичної влади, оскільки відповідно до статті 17 Конституції Республіки Польща, було б створено статутом, представляло б осіб, які займаються професією посередника як професією суспільної довіри, і, головне, саме самоврядування, а не міністр, здійснювало б нагляд, належне виконання професії в межах суспільних інтересів та для їх захисту. Варто констатувати, що саме професійне самоврядування може мати 1) правову, 2) економічну, 3) організаційну позицію, що дозволяє обстоювати основи професії медіатора та гарантувати право на медіацію. Законодавче регулювання професії медіатора – національний реєстр медіаторів, тобто уніфікація правил кваліфікації та професійної компетенції медіаторів, може підвищити довіру до медіаційної інституції як до одного з найважливіших методів альтернативного вирішення спорів. Турбота про самоврядування була б пов'язана із професіоналізмом професії медіатора і поширювалася б на дисциплінарну відповідальність медіатора перед компетентним органом самоврядування (дисциплінарним судом) за його неетичні дії.

Ключові слова: медіатор, медіація, Національний реєстр медіаторів, професійне самоврядування медіаторів.

Pilipiec Slavomir. Professional self-government of mediators: between social need and legal possibility of existence

The issue of functioning and professionalization of the mediator profession is nowadays one of the most important legal and social problems. One of the legal problems is the establishment of the National Register of Mediators (Krajowy Rejestr Mediatorów, KRM). Work is currently underway on a project of the Ministry of Justice entitled "Promotion of alternative dispute resolution methods by increasing the competences of mediators, establishing the National Register of Mediators (KRM) and information activities". The National Register of Mediators is to be established by mid-2023 at the latest. Interestingly, however, there is no discussion in the public space on the possibility of establishing a professional self-government of mediators. Such a self-government could take the form of, for example, legal self-governments (attorneys-at-law, advocate). On the other hand, the professional self-government of mediators would be independent of the political authority, as pursuant to Article 17 of the Constitution of the Republic of Poland, would be created by law, would represent persons practicing the profession of mediator as a profession of public trust and, most importantly, it would be the self-government, not

the minister, that would oversee the proper performance of the profession within the limits of the public interest and for its protection. The authority of the self-government would be related to the professionalism of the mediator's profession and would apply to the disciplinary liability of the mediator before the competent self-government body (disciplinary court) for his unethical actions.

Key words: mediator, mediation, National Register of Mediators, professional self-government of mediators.

1. Wprowadzenie

Zgodnie Konstytucją RP Polska jest demokratycznym państwem prawnym [1]. W idei państwa prawnego na pierwszym miejscu stawia się prawa i wolności człowieka i obywatela. Do konstytucyjnych środków ochrony praw i wolności człowieka i obywatela należy prawo do sądu, rozumiane jako zapewnienie dostępu do sądu [1] i do rzetelnej procedury [1]. Zatem to sąd jako organ wymiaru sprawiedliwości jest służy do realizacji prawa do sądu, gdyż sprawuje wymiar sprawiedliwości w ścisłym tego słowa znaczeniu [1]. Sądy rozstrzygają spory prawne jednostek, czyli osądzają je. Do osądzania sporów właściwe są więc jedynie sądy państwowe. Jednakże w każdym państwie demokratycznym wzrasta rola alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów. Związane jest to z szerszym rozumieniem pojęcia wymiar sprawiedliwości jako działalność polegająca na opanowaniu sporów prawnych, nie będąca wyłączną domeną sądów (bark monopolu sądów) [2]. Oczywiście najbardziej popularnym sposobem jest mediacja. Mediację (łac. *Mediatio* od *mediare* "być w środku, pośredniczyć" od *medius* "środkowy; bezstronny") rozumieć można jako metodę rozwiązywania konfliktów, w której osoba trzecia pomaga stronom we wzajemnej komunikacji, określeniu spornych interesów i kwestii do dyskusji oraz dojściu do wspólnie akceptowalnego przez strony konsensu [3]. Proces ten ma charakter dobrowolny, poufny i nieformalny. W przypadku konfliktu, który ma postać sporu na tle prawnym celem mediacji jest jego zakończenie, w postaci zawarcia ugody. Strony w wyniku mediacji ustalają wysokość zadośćuczynienia, odszkodowania lub nakładają na siebie inne obowiązki i zobowiązania prawne. Mediacja różni się od rozstrzygnięć sądowych przede wszystkim tym, że jej celem nie jest ustalenie, kto ma rację, ale wypracowanie rozwiązania jakie zadowala obie strony

konfliktu i na jakie w związku z tym mogą one przystać dobrowolnie. Ważnym aspektem w kontekście rozumienia prawa do sądu jest analiza prawa do mediacji. Rozumieć przez to pojęcie można (analogicznie jak w prawie do sądu) dostęp do mediacji, rozumianej jako dostęp do samej instytucji, jak i do mediatora oraz rzetelność mediacji (zasady mediacji, etyka mediatora). W Polsce zgodnie z art. Art. 183 (3a) kodeksu postępowania cywilnego istnieją dwie podstawowe formy mediacji: mediacje facylitatywne (klasyczne), gdzie rolą mediatora jest jedynie wspomaganie stron dążących do uzyskania satysfakcjonującego, obopólnego rozwiązania oraz mediacje ewaluatywne (ocenne), w których rola mediatora wykracza poza klasyczny zakres kompetencji gdzie subiektywnie ocenia proponowane przez strony rozwiązania [4].

Analizując stan mediacji, zarówno w Polsce jak i na Ukrainie, zwrócić należy uwagę, że w obu państwach następuje powolny ale systematyczny rozwój mediacji w różnych obszarach stosunków prawnych. Co ciekawe organy władzy ustawodawczej na Ukrainie zinstytucjonalizowały mediację uchwalając stosowny akt normatywny – ustawę o mediacji [5]. Ustawa określa podstawę prawną i tryb mediacji jako pozasądowej procedury rozwiązywania konfliktów (sporów), zasady mediacji, status mediatora, wymagania dotyczące przygotowania i inne kwestie związane z tą procedurą. Na Ukrainie mediacja może być stosowana we wszelkich konfliktach stosunków cywilnych, rodzinnych, pracowniczych, gospodarczych, administracyjnych, a także w postępowaniu karnym o zawarcie ugody. Może być prowadzona przed zwróceniem się do sądu, trybunału arbitrażowego, międzynarodowego arbitrażu handlowego lub w trakcie postępowania przygotowawczego, sądu, arbitrażu, postępowania arbitrażowego, a także w trakcie wykonywania orzeczenia sądu, trybunału

arbitrażowego lub międzynarodowego arbitrażu handlowego [6].

Również w Polsce dąży się do instytucjonalizacji mediacji, aktualnie prowadząc teoretyczno-prawne analizy i empiryczne badania. W ramach funkcji badawczych (sposobie podejścia do badanego zjawiska) wyróżnia się funkcje diagnostyczną, prognostyczną i socjotechniczną. Diagnostyczna daje odpowiedź jaki jest stan obecny? Zatem należy szukać odpowiedzi na pytanie jaki jest stan mediacji i jaki jest status prawny i społeczny mediatora. Prognostyczna, w ramach której stawia się pytanie, jak być powinno? Tak więc należy szukać odpowiedzi na pytanie w jakim kierunku rozwijać mediację jako instytucję i jak ukształtować status mediatora. Ostatnia funkcja, socjotechniczna pozwala zadać pytanie, co zrobić aby było tak jak być powinno? Najważniejszym problemem jest szukanie odpowiedzi jak wprowadzić proponowane zmiany związane z instytucjonalizacją mediacji i ustaleniem statusu mediatora. Odpowiedź właśnie na to pytanie związana jest z projektem Ministerstwa Sprawiedliwości utworzenia w Polsce Krajowego Rejestru Mediatorów [7].

2. Funkcjonowanie mediatora w przestrzeni społecznej

Truizmem jest twierdzenie, że człowiek jest istotą społeczną, ma określony status społeczny i rolę społeczną. Zaspokajanie potrzeb w grupie, w organizacji opierać powinno się na współdziałaniu (kooperacji), czasami na neutralności, lecz zasadniczo nie na rywalizacji. Związane jest to z zaspokajaniem potrzeb człowieka, jego dostępem do pieniędzy, międzyludzkimi relacjami, patologiczną manipulacją, czy też różnicami pokoleniowymi. W przypadku rywalizacji problemem społecznym jest konflikt. Rolą państwa funkcjonującego w określonym ładzie społecznym jest rozwiązywanie i rozstrzyganie konfliktów. Konflikt (z łaciny *conflictus* – zderzenie), można rozumieć jako antagonizm, kolizję, zatarg, spór, w którym niezgodności lub sprzeczności interesów towarzyszą emocje (gniew, upór) [8]. Doktryna podaje różne sposoby rozwiązywania konfliktów: unikanie, uległość (dostosowanie się, łagodzenie), kompromis, rywalizację (konfrontację, konkurencję, walkę) oraz współpracę

(kooperację) [9]. Z punktu widzenia państwa najlepszym mechanizmem opanowywania konfliktów jest współdziałanie, gdyż zapewnia stabilne działanie ładu społecznego. Najlepszym sposobem rozwiązania konfliktu poprzez współdziałanie wydaje się metoda negocjacji i mediacja. Oczywiście bark profesjonalizacji zawodu mediatora, czy też brak stosownej ustawy nie wyklucza funkcjonowania mediacji. Również na Ukrainie podkreśla się, że brak ustawy o mediacji nie był przeszkodą w pomyślnym przeprowadzeniu mediacji, która w istocie jest rodzajem negocjacji. Na Ukrainie mediacja jest od wielu lat skutecznym alternatywnym sposobem rozwiązywania sporów rodzinnych, cywilnych, handlowych i innych. Brak prawa nie był przeszkodą nawet dla otwarcia i funkcjonowania Ukraińskiej Akademii Mediacji w sądach różnych jurysdykcji w Odessie. Co ciekawe, stwierdza się jednakże, że uchwalenie ustawy wpłynie pozytywnie na podniesienie świadomości społecznej, aktywizację środowiska prawniczego oraz rozwój instytucjonalny mediacji [10].

W drodze mediacji można rozwiązywać prawie wszystkie rodzaje konfliktów. Wszystkie konflikty i spory prawne, w których strony chcą wspólnie wypracować porozumienie, nadają się do mediacji. Analizując rolę mediatora w konflikcie należy podkreślić jego zadania związane etapem przesilenia konfliktu, fazą "opatrywania ran". Oczywiście strony konfliktu same lub za pomocą mediatora próbują sytuację konfliktową zamienić na sytuację akceptowalną dla obu uczestników sporu. W fazie porozumienia, strony konfliktu komunikują się przy pomocy mediatora, nawiązują współpracę i ostatecznie mogą zawrzeć ugodę. Zatem mediator chcąc uczestniczyć w rozwiązywaniu konfliktu musi wyrazić gotowość pomocy stronom w rozwiązaniu konfliktu. Ważna jest komunikacja z uczestnikami konfliktu i ustalenie istoty konfliktu oraz odkrycie oczekiwań i ról w konflikcie, oddzielenie interesów od potrzeb stron. Na końcu procesu istotnym elementem będzie doprowadzenie do ustalenia sposobu rozwiązania konfliktu, satysfakcjonującego wszystkie strony, eliminacja konfliktu i zawarcie ugody. Zatem mediator musi zadbać o dobrą komunikację,

odpowiednią ilość czasu na pracę nad konfliktem, szacunek, atmosferę otwartości, która pomoże ujawnić obawy i oczekiwania stron, oddzielenie ludzi od problemu oraz skupienie się na potrzebach stron. Wydaje się, że powyższej roli sprostać może jedynie mediator profesjonalista z odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami.

2. Kierunki zmian statusu prawnego mediatora

Obecny status mediatora zależy od gałęzi (działu prawa), regulowany poszczególnymi ustawami. Rola mediatora oznacza pulę praw i obowiązków związanych z uczestnictwem mediatora w mediacji [11]. Analizując rozumienie statusu mediatora, zwrócić należy uwagę na trzy płaszczyzny. Z punktu widzenia państwa, mediator jest to osoba uczestnicząca w procesie opanowywania sporów, w mediacji rozumianej jako uzupełniająca forma wymiaru sprawiedliwości, a zatem powinien być to zawód regulowany, na który państwo będzie miało wpływ, w zakresie określania jego kwalifikacji (wykształcenia i umiejętności) i kompetencji (praktycznego użycia zarówno wiedzy jak i kompetencji w procesie mediacji). W wymiarze społecznym, mediator jest to osoba realizująca potrzeby społeczne związane ze skutecznym rozwiązywaniem konfliktów poza systemem wymiaru sprawiedliwości (poza kosztownym i długotrwałym procesem). Tak więc również istnieje potrzeba jasności kompetencji i odpowiedzialności mediatora. W ujęciu samych mediatorów, mediator to osoba zaufania publicznego uczestnicząca w mediacji. Środowisko mediatorów podnosi publicznie, że potrzebne są jasne reguły prawne ustalające kto może być mediatorem. Problematyka funkcjonowania i profesjonalizacji zawodu mediatora jest współcześnie jednym z ważniejszych problemów zarówno prawnych jak i społecznych. Mediator jest bez wątpienia osobą wykonującą zawód zaufania publicznego. Bierze udział w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy stronami toczącymi spór, które obdarzają go zaufaniem. Jest wolnym zawodem a nie urzędnikiem. Mediatorem, pomiędzy osobami fizycznymi za ich zgodą może być każdy człowiek. Natomiast mediator sądowy musi spełniać szereg przesłanek formalnych związanych z wpisem

na listę mediatorów stałych przy sądzie okręgowym. Wiąże się to z dopuszczeniem takiej osoby do mediacji sądowych ze skierowania do mediacji postanowieniem sądu. Problemem społecznym jest prawo do mediacji rozumiane jako prawo do dostępu do tej instytucji (dostępu do mediatora) i prawo do rzetelnego postępowania (do mediatora o odpowiednich kwalifikacjach i kompetencjach, który działać będzie zgodnie z prawem i etyką).

Obecnie w polskim systemie społecznym funkcjonują dwa rodzaje mediatorów – mediator i mediator stały (wpisany na listę stałych mediatorów przy Sądach Okręgowych). Funkcjonują także ośrodki mediacji oraz stowarzyszenia mediatorów zrzeszające mediatorów. Natomiast stan planowany, to profesjonalizacja zawodu mediatora poprzez utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów. Wydaje się jednak, że za stan pożądany, można uznać mediatora funkcjonującego jako profesjonalistę w samorządzie zawodowym mediatorów.

Natomiast mediatorem zgodnie z ukraińską ustawą o mediacji będzie mogła być każda osoba, która przeszła podstawowe szkolenie w zakresie mediacji na Ukrainie lub za granicą. Natomiast rejestry mediatorów będą mogły prowadzić stowarzyszenia mediatorów, organizacje prowadzące mediację, a także władze publiczne i samorządy [6].

3. Profesjonalizacja zawodu mediatora

Jak wskazano wyżej mediator ma ważne znaczenie dla społeczeństwa. Powinien być niezależny w działaniu, mieć nieskazitelną charakter oraz być profesjonalistą. Analizując stan obecny związany z funkcjonowaniem mediacji w Polsce, władza publiczna podjęła decyzję o konieczności prawnego uregulowania statusu mediatora. Projekt "Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne" współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w ramach Działania 2.17 "Skuteczny wymiar sprawiedliwości", jest właśnie odpowiedzią państwa na potrzebę profesjonalizacji zawodu mediatora. Krajowy Rejestr

Mediatorów (KRM) ma powstać najpóźniej w połowie 2023 roku. KRM będzie miał charakter publiczny i prowadzony będzie przez Ministerstwo Sprawiedliwości. KRM będzie jawny, dostęp będą mieli wszyscy obywatele i sądy, czyli każdy zainteresowany. Znajdą się w nim przykładowo informacje o mediatorach prowadzących mediacje sądowe i pozasądowe, tj. imię i nazwisko, dane kontaktowe, kategoria spraw, w których prowadzi mediacje, data nabycia uprawnień. KRM będzie funkcjonował w ramach systemu teleinformatycznego i każda zainteresowana osoba po wejściu na stronę internetową Rejestru będzie miała możliwość wyszukania odpowiedniego mediatora. Ostateczny kształt i funkcjonowanie KRM, zasady wpisu i wykreślenia z rejestru zostanie ustalony po zakończeniu szeroko zakreślonych konsultacji projektu ze środowiskami prawniczymi, przedsiębiorcami i mediatorami [7].

Kolejnym, etapem na drodze do pełnej profesjonalizacji zawodu mediatora może być wprowadzenie w życie idei utworzenia samorządu zawodowego mediatorów. Analizując możliwości prawne, odnieść się należy do Konstytucji RP. Zgodnie z art. 17 ust. 1 W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony [1]. Gorzej natomiast wypada analiza możliwości społecznych. Mimo prężnego rozwoju mediacji nadal występuje mała ilość mediacji [12]. Ponadto przeciwko jednemu samorządowi przemawia różnorodność mediacji, różne indywidualne potrzeby mediatorów a może nawet potrzeby klientów.

Warto jednak przytoczyć zalety samorządu zawodowego. Organy samorządu mogłyby być skuteczną reprezentacją mediatorów wobec władzy publicznej i zająć się prawdziwą promocją mediacji. Istotne mogłyby być współdziałanie w kształtowaniu prawa, na zasadzie "niconasbeznas", ochrona interesów mediatorów, troska i wsparcie w potrzebie, ochrona wartości zawodu – niezależność, tajemnica zawodowa. Ważnym, jeśli nie najważniejszym zadaniem byłaby piecza nad wykonywaniem zawodu oraz kształtowanie standardów etycznych. Piecza samorządu związana byłaby z profesjonalizmem

zawodu mediatora i dotyczyłaby odpowiedzialności dyscyplinarnej mediatora przed właściwym organem samorządu (sądem dyscyplinarnym) za jego nieetyczne działania. Samorząd to także spójny system ustalania kwalifikacji i kompetencji mediatora oraz powszechny system szkoleń oraz innych form doskonalenia zawodowego. Ciekawym społecznym aspektem byłaby możliwości integracji środowiska mediatorów (współpraca a nie rywalizacja), możliwość awansu w hierarchii zawodowej. Na koniec należy wspomnieć o możliwości zabezpieczenia mediatorom powszechnego ubezpieczenia działalności zawodowej.

Oczywiście próba utworzenia samorządu zawodowego mediatorów to nie tylko zalety. W dyskusjach zainteresowanych podnosi się, że są również zagrożenia związane z występowaniem zjawisk potencjalnie społecznie negatywnych. Może zdarzyć się utrudnienie dostępu do zawodu mediatora poprzez zbyt rygorystyczne podejście organów samorządu do kandydatów na mediatorów. Obecnie status mediatora reguluje wolny rynek. Wadą, dla niektórych jest też konieczność ponoszenia opłat i składek na rzecz samorządu. Analizując głos doktryny, podnieść należy głosy negatywne, np. ludzi lepiej grupować według specjalizacji – karnej, rodzinnej, cywilnej, gospodarczej. Każda grupa ma swoje potrzeby i samorząd z obowiązkową przynależnością byłby zaprzeczeniem tego, co chce osiągnąć ustawodawca, mogą wystąpić sprzeczne interesy i jeden mediator nie musi się identyfikować z innymi. Ponadto pojawiają się głosy, że samorząd musiałby być jedną częścią systemu prawnego. Dotychczas mediacje regulowane są w poszczególnych dziedzinach prawa – oddzielnie karne, cywilne.

4. Inne pomysły na usprawnienie metod rozwiązywania i rozstrzygania sporów prawnych

Mimo, że mediacja jest jedną z najważniejszych form alternatywnego rozwiązywania sporów, to nie jest jedynym proponowanym sposobem usprawnienia wymiaru sprawiedliwości. Innym pomysłem władzy publicznej jest wprowadzenie do polskiego porządku prawnego sądów pokoju, co jest na pewno istotnym zagadnieniem polityczno-ustrojowym [13]. Ważne jest

określenie miejsca sądów pokoju w systemie władzy sądowniczej i ich niezależność od władzy ustawodawczej a przede wszystkim władzy wykonawczej. Polscy politycy podnoszą, że sądy pokoju są realizacją idei obywatelskiej kontroli nad trzecią władzą. Następnym problemem jest zagadnienie niezawisłości sędziów pokoju. Pojawiają się w dyskusji słuszne pomysły, że sędziowie pokoju powinni być prawnikami. Natomiast jeżeli nie będą prawnikami to mogą podlegać własnym zasadom etycznym a ich legitymizacja do bycia sędzią w wyborach powszechnych może budzić nieufność co do ich niezawisłości. Do prawnych problemów należy analiza konieczności zmiany poszczególnych aktów normatywnych, z Konstytucją RP na czele. Ponadto problemem prawnym jest zapewnienie właściwej procedury rozstrzygania sporów. Problemem społecznym na pewno będzie kwestia świadomości prawnej społeczeństwa w zakresie realizacji prawa do sądu pokoju (dostępu do niego i rzetelnej procedury). Badania, na które powołują się przedstawiciele władzy ukazują, że 56% społeczeństwa popiera ideę sądów pokoju. Natomiast większość badań społecznych pokazuje, że najbardziej prestiżowym zawodem prawniczym jest zawód sędziego, w szczególności wśród studentów prawa [14]. Ważnym problemem będzie również relacja sądów pokoju, z założenia przeznaczonych do rozstrzygania spraw życia codziennego, do instytucji mediacji, które rozwój w Polsce i tak przebiega bardzo powoli mimo rozlicznych zalet instytucji alternatywnego rozwiązywania sporów. W polskich dyskusjach w mediach społecznościowych, podnosi się, że wprowadzenie instytucji sądów pokoju odbije się niekorzystnie na mediacji.

W sprawach cywilnych do kompetencji sądów pokoju mają należeć m.in. sprawy o zawezwanie do próby ugodowej. Podkreśla się, że te "drobniejsze" sprawy powinny właśnie trafiać do mediacji, a tymczasem tworzy się instytucję sądową lżejszego kalibru, która przejmie część orzeczeń, m.in. też dotyczącą alimentów[15].

5. Podsumowanie

Mimo wszystko wydaje się, że regulacja ustawowa zawodu mediatora – krajowy rejestr mediatorów, czyli ujednoczenie zasad kwalifikacji i kompetencji zawodowych mediatorów może zwiększyć zaufanie do instytucji mediacji jako jednego z najważniejszych sposobów alternatywnego rozwiązywania sporów. Ponadto w systemie demokratycznym, gdzie ład społeczny oparty jest na prawie (odpowiednich procedurach) a nie na sile i woli władzy politycznej, każdy samorząd i każde ograniczenie władzy publicznej jest już zaletą samą w sobie. Podsumowując stwierdzić należy, że to właśnie samorząd zawodowy może mieć pozycję 1) prawną, 2) ekonomiczną, 3) organizacyjną pozwalającą na obronę fundamentów zawodu mediatora i zagwarantowanie prawa do mediacji. Rozpatrując pomysły pojawiające się w polskiej przestrzeni publicznej, niezależnie od zmian w polskim wymiarze sprawiedliwości, dostrzec można pewną ewolucję zawodu mediatora. Po pierwsze, przyjęcie regulacji ustawowej zawodu mediatora, czyli utworzenie krajowego rejestru mediatorów, ujednoczenie zasad kwalifikacji i kompetencji zawodowych mediatorów do 2023 r. Po drugie, ewentualnie, delegacja kompetencji pieczy nad zawodem mediatora samorządowi zawodowemu. Oczywiście w tym wypadku trudno przewidzieć możliwość czasową takiej zmiany.

LITERATURA:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U z 1997 r. № 78, poz. 483 z późn. zm.
2. Przylepa-Lewak A. Profesjonalizacja zawodu mediatora. *Studia Prawnicze i Administracyjne*. 2017. 21 (3). S. 59.
3. Nordhelle G. Mediacja. Sztuka rozwiązywania konfliktów. Gdańsk, 2010. S. 27.
4. Kodeks Postępowania Cywilnego, t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.
5. Про медіацію : Закон України від 16 листопада 2021 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877 (дата звернення: 20.11.2021).
6. Верховна Рада прийняла Закон «Про медіацію». URL: <https://uba.ua/ukr/news/8772/>

7. Projekt pn. "Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne". URL: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-krm2>
8. Czyżowska D. Konflikt, [w:] Słownik psychologii / pod red. J. Siuta. Kraków, 2006. S. 126–127.
9. Hamer H. Psychologia społeczna. Teoria i praktyka. Warszawa, 2005. S. 277.
10. Сергеева С., Романадзе Л. Закон змінить вектор розвитку медіації в Україні. URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/zakon-zminit-vektor-rozvitku-mediacyi-v-ukrayini.html>
11. Myślińska M. Mediator w polskim porządku prawnym. Warszawa, 2018. S. 71 i n.
12. Dane statystyczne dotyczące mediacji. *Ministerstwo Sprawiedliwości*. URL: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/dane-statystyczne-dotyczace-mediacji>
13. Sędziowie pokoju. Prezydent podpisał projekt. URL: <https://serwisy.gazetaprawna.pl/orzeczenia/artykuly/8285166,sedziowie-pokoju-kim-sa-czym-sie-zajmuja-jakie-wymogi.html>
14. Kępa M., Pilipiec S. Perspektywy zawodowe studentów prawa, Lublin 2021, s. 72–73, 84 % badanych studentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS za najbardziej prestiżowy uważa zawód sędziego.
15. Chojnacki S. URL: <https://www.facebook.com/groups/mediacjadlawszystkich/>

REFERENCES:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U z 1997 r. № 78, poz. 483 z późn. zm [in Polish].
2. Przylepa-Lewak A. (2017) Profesjonalizacja zawodu mediatora [Professionalization of the mediator profession], *Studia Prawnicze i Administracyjne – Legal and Administrative Studies*. 21 (3), 59 [in Polish].
3. Nordhelle G., Mediacja. Sztuka rozwiązywania konfliktów, Gdansk 2010, s. 27 [in Polish].
4. Kodeks Postępowania Cywilnego, t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm [in Polish].
5. Zakon Ukrainy "Pro mediaciju" vid 16 listopada 2021 r. [Law of Ukraine "On Mediation" of November 16, 2021] Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877 [in Ukrainian].
6. Verchovna rada pryjniala Zakon "Pro mediaciju" [Verkhovna Rada pryjniala Zakon "Pro mediatsiiu"]. Retrieved from: <https://uba.ua/ukr/news/8772/> [in Ukrainian].
7. Projekt pn. "Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne". URL: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-krm2> [in Polish].
8. Czyżowska D. Konflikt, [w:] Słownik psychologii / pod red. J. Siuta. Krakow, 2006. S. 126–127 [in Polish].
9. Hamer H. Psychologia społeczna. Teoria i praktyka. Warszawa, 2005. S. 277 [in Polish].
10. Sergeeva S., Romanadze L. Zakon zminyt vektor rozwytku mediacii [The law will change the vector of mediation development in Ukraine]. URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/zakon-zminit-vektor-rozvitku-mediacyi-v-ukrayini.html> [in Polish].
11. Myslinska M. Mediator w polskim porządku prawnym [Mediator in the Polish legal system]. Warszawa, 2018, s. 71 [in Polish].
12. Dane statystyczne dotyczące mediacji, Ministerstwo Sprawiedliwości. URL: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/dane-statystyczne-dotyczace-mediacji> [in Polish].
13. Sedziowie pokoju. Prezydent podpisał projekt. URL: <https://serwisy.gazetaprawna.pl/orzeczenia/artykuly/8285166,sedziowie-pokoju-kim-sa-czym-sie-zajmuja-jakie-wymogi.html> [in Polish].
14. Kępa M., Pilipiec S. (2021)/ Perspektywy zawodowe studentów prawa [Professional perspectives of law students]. Lublin, 2021, s. 72–73 [in Polish].
15. Chojnacki S. URL: <https://www.facebook.com/groups/mediacjadlawszystkich/> [in Polish].